

Nefndasvið Alþingis
Velferðarnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 6. desember 2020

Meðfylgjandi er umsögn Barnaheilla - Save the Children á Íslandi um frumvarp til laga um fæðingar- og foreldraorlof (Þingskjal 375 — 323. mál, 151. löggj.)

Virðingarfyllt,
f.h. Barnaheilla - Save the Children á Íslandi

Erna Reynisdóttir,
framkvæmdastjóri

Umsögn Barnaheilla – Save the Children á Íslandi um frumvarp til laga um fæðingar- og foreldraorlof

Barnaheill – Save the Children á Íslandi hafa haft ofangreint mál til umsagnar og vilja koma eftirfarandi á framfæri við Alþingi:

Samtökin fagna auknum samanlögðum rétti foreldra til fæðingar- og foreldraorlofs sem kveðið er á um í frumvarpinu. Með lengingu fæðingarorlofs er stuðlað að lengri samveru barna við foreldra sína fyrsta æviárið sem er gríðarlega mikilvægt meðan börn eru að mynda geðtengsl og getur haft áhrif á líðan þeirra síðar á lífsleiðinni.

Barnaheill vilja þó benda á að betra hefði verið að hafa samráð um endurskoðun laganna við hagsmunasamtök barna og foreldra ekki síður en við aðila vinnumarkaðarins og telja að með því móti hefðu sjónarmið um skiptingu fæðingarorlofs á milli foreldra getað komið skýrar og fyrr fram en raunin varð.

Barnaheill leggja áherslu á að líta ætti á fæðingarorlof sem sjálfstæðan rétt barns til að vera í nálægð við foreldra sína í jafnlangan tíma óháð áunnum rétti, hjúskaparstöðu og öðrum aðstæðum foreldranna. Í núverandi lögum og í frumvarpi þessu er fæðingar- og foreldraorlof háð vinnumarkaðslöggjöf og í samræmi við áunninn rétt foreldra. Þar sem staða foreldra á vinnumarkaði er misjöfn er hætt við því að þeir eigi mismikinn rétt til orlofstöku sem hefur mögulega áhrif á töku á fæðingar- og foreldraorlofi. Með því getur skapast mismunur á milli barna þar sem þau njóta ekki öll jafnlangrar samvistar við foreldra sína og önnur börn og benda samtökin á 2 gr. Barnasáttmálans sem tryggir réttindi allra barna án mismununar og 3. gr. sáttmálans sem fjallar um að það sem barni er fyrir bestu skal ávallt hafa forgang þegar ráðstafanir eru gerðar varðandi börn.

Barnaheill fagna því að brugðist hafi verið við gagnrýni samtakanna á samráðsstigi um styttingu ráðstöfunartímabils úr 24 mánuðum í 18 mánuði, og það fært til fyrra horfs, þ.e. að gert verður ráð fyrir að foreldrar geti áfram ráðstafað fæðingarorlofi sínu á 24 mánaða tímabili eftir fæðingu barns.

Frumvarpið gerir ráð fyrir að eingöngu sé hægt að framselja einn mánuð milli foreldra sem annars fá hvort um sig sex mánuði til umráða. Aðstæður barna og fjölskyldna þeirra eru mismunandi og telja samtökin að skapa þurfi meiri sveigjanleika á meðal foreldra um það hvernig þeir skipta fæðingarorlofi/fæðingarstyrk á milli sín og tryggja þannig að öll börn fái tækifæri til að njóta samvista við annað foreldrið í jafn langan tíma burtséð frá hvernig skiptingin er á milli foreldra.

Rétturinn þarf að vera barnsins, að barnið njóti umönnunar og samvista foreldris í a.m.k. 12 mánuði. Rétt er þó að taka fram að Barnaheill styðja við þá jákvæðu þróun að barn njóti samvista við bæði foreldri sín sem jafnast og hvetja til þess að foreldrar taki jafna ábyrgð á samvistum við barnið fyrstu ár þess. Fram hefur komið í rannsóknum að jákvæð áhrif þess að feður taki aukinn þátt í umönnun barns á fyrstu mánuðum og árum í lífi þess eru mikil og birtast þau meðal annars

með því að börn sem hafa búið við jafnari umönnun foreldra búa almennt við betri líðan og sterkari sjálfsmynd.

Barnaheill hafa Barnasáttmálann að leiðarljósi í öllu sínu starfi og leggja sérstaka áherslu á vernd barna gegn ofbeldi, bann við mismunun og að allar ákvarðanir sem varða börn séu teknar með það að leiðarljósi hvað þeim er fyrir bestu.